

Organ de afirmare românească

Inscris sub Nr. 13/1938 Trib. Arad

ABONAMENTE:

Un an 150.—
Pe băne, industrii, toate inst. part. și publ. 1000.—

**APARE SUB CONDUCEREA
UNUI COMITET**

Redacții și Administrația:
ARAD, Str. P. RUSU Nr. 3
Timșoara II, Piața Traian Nr. 2

O aniversarea sfântă

de Dumitru Gheras

Neamul românesc are în istoria sa o înălțare și o înfrângere, în lungul său calvar, multe date de reală rezonanță națională. Însă ziua de 1 Decembrie este săpată în răbojul marii sărbători naționale, adânc și necesară și constituită pentru români, prilej de sfântă aniversare a trecutului an.

După lupte de secole, după ce neamul românesc a afirmat că neamul românesc este cel care a fost supus la cele mai nelucrate și odioase chinuri, după micul război și după populare revoluții în urma unui război în care românismul a lăsat pe câmpul de moarte, sute de mii din cei mai buni fii ai lui, la 1 Decembrie 1918, momentul crucificării, al suferințelor și al legendarilor eroi, s'a unit pentru totdeauna cu Patria-Mumă.

La Alba Iulia, Cetate care a primit în anul 1601 pe Mihai Viteazul, primul rege al țării și cel dintâi unificator al românismului, s'a făcut declararea de alipirea a Ardealului, entuziasmul delirant al întregii națiuni naționale.

Și în liniștea emoționantă a acestor sărbători, s'a auzit trecând prin ecoul glasului bărbătesc al lui Ștefan Bănuțiu, care a afirmat că în zilele noastre românii pe Câmpia de lângă Blaj. >

Tot în umbra zidurilor grele ale...

Cetății dela Alba Iulia, în catedrala „Unirii” a fost încoronat cu fast primul Rege al României unificate, Ferdinand cel Leal.

De atunci, dela 1 Decembrie 1918, anii au trecut unui după alții, vremea s'a scurs și românimea conștientă de destinul ei, stăpânind pe pământul strămoșesc, a muncit cu răvnă, a lucrat cu credință, pentru consolidarea țării și a neamului.

Iar acum, când această consolidare românească se afirmă din ce în ce mai mult, prin însăși unificarea sufletească a Nației; acum când țara românească, prin liberă dorință și-a ales un drum precis pe care mășduiește cu entuziasm; acum când destinele Neamului sunt conduse cu autoritate, prestigiu și siguranță către țeluri precise, România mândră și demnă, cinstită în raporturile ei internaționale și doritoare de pace și liniște, este gata să-și apere hotarul, brâu de foc și sânge, cu nesdruncinată hotărâre în fața oricui.

1 Decembrie, zi de sfântă și sublimă aniversare, mărturie vie a curmării unui calvar de secole, va rămâne pentru generațiile care vor veni, simbolul unei sărbători în care neamul și poporul românesc, și-a văzut împlinit un vis milenar.

Lozinca zilei ce trăim

Sedința solemnă de Sâmbătă a Senatului va rămâne în analele vieții noastre naționale ca un moment de înaltă însemnătate istorică. A fost ziua în care Maria și Marele Voevod Mihai a jurat în rândurile maturanilor Corp, fiind primit de venerabilii bătrâni ai țării, cu respectuoasă și nețărmită atenție.

Cu acest prilej, Augustul nostru regesc a reînviat jurământul de credință față de țară și de Tron: „Jur credință Regelui Carol II. Jur să păzesc Constituția și legile țării, să mențin unitatea națională și să asigur integritatea teritoriului românesc.”

Dar sedința de Sâmbătă a Senatului va rămâne strălucitoare în amintirea și conștiința poporului român, și în calea acea sublimă semnificație pe care a avut-o, în momentul în care s'a înființat Corpul sârbătorind înființarea unui pătrar de pace de atunci, de când M. S. Regele Carol II, — fiind înființat Moștenitor, — a pășit pentru întâia oară în inima Senatului, mărturisind înființarea puterilor Sale, cu înălțată credință, Țării. Depunerea jurământului de către Augustul Fiu Regal

în sedința de Sâmbătă a Senatului, precum și evocarea acelor memorabile clipe în care M. S. Regele Carol II, — Ctitorul măntuitoarelor o-rânduiri ale României — a jurat credință ca Moștenitor al Tronului, au prilejuit o strălucită cuvântare rostită de d. Consilier Regal Gheorghe Tătărescu, Președintele Consiliului de miniștri.

Vorbind de semnificațiile naționale ale zilei, — Premierul român a spus:

„Fie ca marile ei învățăminte să răscolească toate inimile românești și să se transforme în îndemnuri care să facă izbânditoare lozinca ceasului ce trăim: **unire sfântă în jurul Tronului**.”

Tot ce este conștiință românească are înțuiția acestui comandament de înalt bloc unitar, de forțe granitice, pentru a sluji idealurile țării care sunt înseși idealurile Marelui nostru Rege.

Slujind, cu credință, lozincile regale, slujim înseși Patria care ne ocrotește pe toți deopotrivă și căreia — strălucită pildă a sacrificiului — M. S. Regele Carol II îi dăruiește strădaniile și luminile personalității Sale crei creatorare.

Cuvinte Regale:

„Frumoasa pildă a jertfei de sine pe care v'o dau luptătorii întregirii neamului, s'o aveți veșnic înaintea ochilor voștri și să vă străduiți în orice clipă a vieții să fiți la înălțimea lor.

„Ei au avut un ideal și au crezut în el: Unirea tuturor Românilor între hotarele lor etnice.

„Voi trebuie să aveți idealul și credința că această frumoasă și bogată țară, prin virtuțile ei, să fie alături de toate țările civilizate”. M. S. REGELE CAROL II.

INCHINARE

La prăznuirea anuală a Unirii, la care obșnuim a ne aduna câțiva prieteni, închinând primul pahar pentru Rege, a-și spune de data aceasta cam următoarele cuvinte:

Domnilor, de mai mult timp noi bănuim pe Majestatea Sa că pune mai presus de orice organizarea muncii creștino-românești, iar armata o dezvoltă ca pe o necesitate supremă. Imprejurările din toamna aceasta au dat confirmare bănuelilor noastre, adăugându-le în același timp putința de a aprecia, poate abia acum, în toată amploarea ei, strădania necontentată și înțelepciunea intensă a M. S. Regelui. Ora posibilităților tragice ne-a găsi uniți în cuget și simțire în jurul Său. Munca nu s'a întrerupt; armata — instrument de apărare și pace — se arată așa cum a voit El și cum am nădăjduit noi. Când se va însemna iar cerul acestei Europe mult încercate, vor vedea și alții, dar mai cu seamă vom vedea noi, ce a însemnat pentru patria noastră spiri-

tul pacific, creator de ordine și valori, al Suveranului Român, în vremuri de mari greutăți.

Punctul central al unei asemenea realizări se găsește în hotărârea ce a avut Suveranul, de a îndruma la noi, într'un dificil moment politic, o Unire a tuturor conștiințelor pentru consolidarea definitivă a Statului.

Unirea națională înfăptuită după războiul cel mare, era o dreptate istorică, pe care nici un adversar al nostru n'o putea contesta serios. Interesant pentru viața nouă a Neamului era să se poată trece din situația de erii la realizarea unei valori noi în concertul celorlalte grupe umane; să se poată pași dela lupta pentru nație, la lupta pentru statul definitiv dela preocupările politice minore la disciplină civică și cultură proprie.

Această poziție a statului nostru în ordinea nouă ce și-a impus pare a fi favorabilă înțeleasă de vecinii no-

ștri și de aici nu poate eschiva decât bine pentru sud-estul european. Sub semnul ordinii și justiției par a se rândui în chip sincer și minoritățile ce trăiesc alături de națiunea dominantă română.

Ziua Unirii poate avea astfel un înțeles mai adânc, mai larg, mai uman.

Altă dată în acest colț de Europă, asemenea justă armonizare părea cu totul dificilă. Sunt încredințat că nouă Românilor ne este dat și ne va fi cu puțință s'o facem; întâi, pentru că am suferit îndelung, cu statornicie și pe nedrept, deci avem în noi puțință blândetei și omeniei; al doilea, pentru că numărul nostru covârșitor ne poate păstra privilegiul de a rămâne buni și blânzi, așa cum de-altminteri ne-au lăsat părinții din părinți.

Toate acestea au fost și sunt în gândul M. S. Regelui, în zilele și nopțile de grijă cât stă de veghe. Dorim Acestui nobil Pilot, Sănătate!

MIHAIL SADOVEANU

Principiile unirii în concepția Frontului Renașterii Naționale

Principiile fundamentale ale Unirii au fost unitatea sufletească și politică a poporului român. În actul dela Alba Iulia din 1918, ele stau înscrise ca cea mai expresivă voință obștească și pe ele se întemeiază întreaga structură a statului nostru modern.

După 19 ani, temeiurile hotărârii din cetatea istorică s'au pus la baza de organizare a Frontului Renașterii Naționale, iar principiile unirii fac parte integrantă din concepția noului instrument al vieții publice românești. Dacă organismul necesar unei desăvârșiri a ideilor nu s'a putut realiza atunci, el a fost creat totuși din îndemnul și chibzuința Suveranului.

Pe plan național, se prevedea atunci unitatea necondiționată și solidaritatea tuturor forțelor etnice, care făcuseră posibil minunatul act istoric de eliberare și independență. Adică, este tocmai ceea ce urmărește să desăvârșască astăzi Frontul prin pacificarea sufletelor

și o legătură organică pe plan politic.

Unirea a proclamat apoi dreptul țărănimii asupra pământului. Reforma agrară s'a făcut mai de mult, însă, ea trebuia completată cu noul program creator. Acestea aparțin inițiativei Regale și sunt executate acum de forurile Frontului. Țărănimia nu este numai stăpână pe pământul pe care îl muncește, ci, deopotrivă, îndrumată de a fi factorul dominant în producția noastră și o sursă inepuizabilă a progresului și prosperității.

Printre hotărârile dela Alba Iulia se specifică și asigurarea unei legislații superioare pe seama muncitorimii. Acest obiectiv este atins și el prin reforme extrem de importante puse în aplicare în ultimii doi ani și care îndreptătesc a ne mândri cu regimul social creat muncitorimii din România.

Un alt punct enunță deplina libertate pentru toate popoarele conlocuitoare și dreptul de reprezen-

tare în corpurile legiuitoare în proporție cu numărul indivizilor alecătuesc. Iată un principiu, nu numai respectat, dar situat la o preocupare esențială inactivitatea de ficcare zi a guvernului și a Frontului. Minoritățile fac parte integrantă din organizația unitară a poporului român; ele sunt chemate la răspunderile vieții de stat și puse pe picior de egalitate în toate domeniile de manifestare și activitate.

Aniversarea de astăzi are deci o semnificație cu totul deosebită. Unirea se întemeiază pe cea mai trainică structură, pe care o poate oferi evoluția și istoria unui popor; înfruneste în chip feroce elementul integral al omogenității și dă maximum de conținut ideii de stat, întemeiată pe dreptate și egalitate cetățenească.

Omagiul întreg se curvine M. S. Regelui. Se curvine Suveranului creator a unei Români noi, așezată definitiv în hotarele ei puternice, geografice și sufletești.

Informațiuni

Numirile dela Ministerul Propagandei

D. Al. Radian a fost numit ministru al propogandei naționale. D-sa a depus jurământul în fața M. S. Regelui Carol II.

D. Ion Dragu, directorul general al presei, a fost delegat secretar general la ministerul propagandei naționale.

Ministerul Inventarului A-vuțiilor Publice face cunoscut că și-a mutat birourile din localul Președenției Consiliului de Miniștri în localul său din B-dul Dacia Nr. 34, telefon Nr. 2-39-70.

Delegații Prefecturilor și Primăriilor se vor prezenta la adresa de mai sus. De asemenea corespondența va fi îndreptată la această adresă.

Numirea d-lui avocat dr. Șt. Petrovici

D. avocat dr. Ștefan Petrovici, a fost numit avocat al Statului.

Numirea d-sale în contenciosul statului a stârnit mare bucurie în rândul prietenilor și cunoscuților.

D. Ion Gigurtu, Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor, a semnat azi dimineața decizia prin care d. Nicolae Nițescu avocat consilier Cl. I, din Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Române este numit Secretar General al departamentului de mai sus.

București, 28 XI/939.

O avansare meritată la Oradea

Cu plăcere am aflat că, ministerul de finanțe a avansat pe d. Ion Socup, comandantul șef al gărzii financiare Oradea, la gradul de inspector.

Distincția d-lui Inspector Ion Socup, care era și dorința unanimă, a fost primită în toate cercurile cu cea mai mare satisfacție și bucurie, deoarece d-sa se bucură de largi simpatii atât între superiorii săi, cât și între inferiorii d-sale.

Concertul d-șoarei Gabriela Tereanu, va avea loc la 5 Decembrie, la Palatul Cultural.

De Crăciun

au sosit ocazuri „marcă renumită“ de buzunar și brățare pt. doamne și domni, asortiment bogat la

COLOMAN HARTMANN
bijutier,
Arad, Palatul Minorităților

Colonizarea germanilor din țările Baltice a început

BERLIN. La Poznană au sosit în ultimele zile mai multe transporturi de germani din Estonia și Letonia, pentru a fi colonizați în mod definitiv în finutul Warthegau. E vorba exclusiv de familii țărănești, care vor fi așezați în districtul Schubin în sud de orașul Bromberg. Alte transporturi de germani din ballica vor sosi în zilele următoare, a căror colonizare

Majestatea Sa Regele a semnat Decretul — Legea privind la regularea drepturilor la pensie a Secretarilor Generali ai Președenției Consiliului de Miniștri și ai Camerei și Senatului.

Decretul prevede: Secretari Generali ai Președenției Consiliului de Miniștri și cei ai Camerei și Senatului, dacă au funcționat cel puțin cinci ani în acest grad vor fi menținuți în serviciu până la vârsta de 65 ani sau 35 ani de serviciu — prin derogare dela dispozițiunile legii generale de pensii, după care își vor regula drepturile la pensie.

Specula, problema de interes public

În actualitatea românească, în problemele care preocupă opinia publică a țării, specula în toate aspectele ei și mai ales cu toate neajunsurile ei, este cercetată cu deosebită atenție de cercurile guvernamentale.

Și pentru că această problemă de înfristătoare actualitate să capete soluțiunile necesare și să-i dea rezolvarea cea mai bună, a fost luată în discuție de însuși cercurile interesate.

Prin Frontul Renașterii Naționale și în cadrul acestei organizațiuni politice, au fost chemați să discute acest important aspect al vieții noastre publice însuși comercianții și negustorii, care dețin mijloacele de aprovizionare ale marelui public și care fac legătura între producători și consumatori.

Comercianții și negustorii, oameni cu experiență și care cunosc toate secretele vieții de fiecare zi, trebuie să contribuie la reglementarea sistemului nostru de aprovizionare și mai ales la normalizarea prețurilor.

Legătura intimă, sinceră și cinstită, între această categorie socială și public, pe deoparte, și între organele tutelare și în același timp dirigitoare, a întregii vieți de stat, se face prin Frontul Renașterii Naționale.

Examinând în cadrul unei consfătuiri oficiale, aspectele speciei, discutând măsurile cari trebuie luate și hotărând unele atitudini Frontul Renașterii Naționale își îndeplinește o frumoasă datorie de a veni în ajutorul tuturor cetățenilor și de a aduce la cunoștința guvernului doleanțele lor.

Nu mai coordonându-se activitatea, numai sprijinindu-se toate intențiunile bune și folositoare populației și numai printr-o colaborare bună și cinstită, se va ajunge la înlăturarea acestui aspect al vieții noastre publice specula.

va avea loc în districtul învecinat Znin. Dacă se ia în considerare că, acești germani n-au părăsit Estonia și Letonia decât numai acum câteva săptămâni, atunci reiese din acest fapt, că acțiunea de transmutare a germanilor e realizată din partea Germaniei cu o deosebită accelerare și cu un deosebit succes.

Literatura

Lilica e o blondă fată eșită de curând din pension, visătoare și ingenuă.

Dintre tinerii care vin în casa părinților ei, unul i-a dat să citească un roman sentimental, în care intrigă și personajele aveau ceva asemănător, cu figura și intențiunile timidului adorator.

După o pauză de trei zile, tânărul adorator se prezintă și întreabă pe fată, dacă a citit romanul.

— Da, răspunde Lilica.

Tânărul caută să ghicească în ochii ei efectul lecturii și dacă îi fusese favorabil sau nu.

Neizbutind să afle nimic, se decide să întrebe;

— Și v-a plăcut?

— L-am găsit anost.

— Cum se poate?

— Sigur. Sunt acolo pasagii în care amantii vorbesc ore întregi. Și doar sunt singuri.

Leac bun și sigur

Un domn intră la o drogherie.

— Ce dorește domnul?

— Ceva contra cheliei. Dar știți ceva eficece, bun.

— Am ceva sigur. Poștiți, luați flaconul ăsta.

— Uite ce e domnule, eu nu vreau să cumpăr orice. Vreau ceva să-mi provoace imediat creșterea părului.

— Ce v'am dat e înfoilibil.

— Imi garantezi?

— Cea mai bună garanție este că loțiunea asta o întrebuițez chiar eu.

— Da? Și ai fost mulțumit?

— N'aveți decât să vă convingeți. Uitați-vă ce păr frumos am.

— Intr'adevăr. Aveți un păr extraordinar.

— Priviți ce des e.

— Exact.

— Firul gros.

— Așa e

— Culoare frumoasă.

— Adevărat.

— Vați convins?

— Ai dreptate. Dar mă rog, cum erai înainte de a începe să dai cu preparatul ăsta?

— Chel complet. Bilă de biliard.

— Zău?

— Nu mă credeți? Să vă arăt.

Și droghistul pune mâna în cap și scoate peruca...

Un pod nou peste Cornul de Aur

ISTANBUL. De curând, noul pod peste Cornul de Aur a fost inaugurat în cadrul sărbătorii naționale ale Turciei, dealfel numai în mod provizoriu și predat numai circulației pedestrașilor, fiindcă străzile cu care podul va face legătura încă n-au fost terminate de către orașul Istanbul. Noul pod, cu o lungime de 450 metri, este podul cel mai lung din lumea întreagă, fiind construit după sistemul punțelor de pontoane. El a fost construit de un consorțiu german de sub conducerea Uzinelor de mașini Augsburg-Wuerttemberg și căruia mai aparțin firmele Gutehoffnungshuette, Uniunea din Dortmund, Uniunea de Oțel și Soc. Anon. Fried Krupp. Podul face parte din construcțiunile cele mai de seamă, care au fost construite de tehnica germană în Turcia în ultimele ani. La fel ca și podul Galata, construit în anul 1912 de Uzinele de mașini Augsburg, partea lui din mijloc poate face o întoarcere de 90 grade, pentru a facilita intrarea vaselor mari în portul Cornului de Aur.

DR. IOAN RADU,
medic primar, specialist în nas, gât și urechi, consultă în Arad, Str. Tudor Vladimirescu Nr. 3.
Telefon: 20—67.

Oamenii iluștri

E un fapt bine cunoscut că cei mai mulți din oameni iluștri nu obțin decât după moartea lor laudele și onorurile de cari au fost lipsiți în timpul vieții lor. Multe anecdote istorice ne confirmă acest fapt.

După artă (ne gândim aci la Rembrandt, van Gogh și la mulți alții), mai ales știința este cea care cunoaște oameni de geniu rămași necunoscuți în timpul vieții lor.

Jenner, Koch, Pasteur au trebuit să lupte cu contemporanii lor savanți sau profani, înainte de-a putea convinge lumea întreagă de importanța descoperirilor lor. Se poate bine spune că fără puterea de cercetare, fără munca aprigă a acestor oameni, omenirea ar mai cunoaște și azi multe flagele.

Un alt exemplu: Soții Curie! Cu ce curaj acești soți tovarăși de muncă au luptat contra lumii oficiale pentru a face să se recunoască meritele lor! Pentru Pierre Curie, din nefericire această răsplătă a venit prea târziu. Sunt privilegiați acei savanți cari pot recolta în timpul vieții lor tot ce li se datorează.

Sir Ronald Ross și Sir Patrick Manson sunt doi oameni cari pot fi pe drept considerați și unul și altul ca binefăcători ai omenirii. Li se datorește descoperirea trans-

miterii parazitului paludismului, au descoperit de asemenea etiologia acestei boli care constituie în pace un flagel care face în fiecare an milioane de victime. Pentru paludismului a fost descoperit Laveran, un savant francez.

Când se cunoaște evoluția bolii, se știe cum trebuie tratată. De fapt, metoda de luptă tra paludismului este în întregime cunoscută. Ea constă în a distruge țânțarii și larvele cari inoculează ludismul la om și pe lângă aceasta — în administrarea de chinină. Aceasta e azi de acord pentru a trata că chinina constituie mijlocul terapeutic și profilactic pentru a bate această boală. După Comitetul Internațional al Societății de Chininiști, o doză de 0 grame chinină, zilnic, în timpul lunii sezon al paludismului, este ajuns pentru a scuti de infecție. Pentru tratament, 1 gram până la 1 gram 300 de chinină zilnic, de 5—7 zile — constituie o doză eficientă.

Institutul Ross din Londra, fel numit în amintirea omului care a descoperit etiologia paludismului, una din cele mai importante probleme din câte există. În rean acest Institut ține un curs al paludismului sub direcțiunea biologilor celor mai compe-

Germania și economia țărilor sudesteuropene

Evenimentele politice din Europa, în care Germania joacă rolul principal, n'au influențat cu nimic evoluția liniștită și ordonată a raporturilor comerciale cu statele din Sudestul Europei. După încorporarea fostei Austrie și a Boemiei și Moraviei, aceste relații economice s'au intensificat din ce în ce mai mult. Fosta Austria și fosta Cehoslovacia, precum și influența statelor occidentale, constituiau un zid între interesele germane și Sudestul Europei. Astăzi, acest zid nu mai există, iar schimbul de mărfuri își urmează în mod normal cursul.

Exportul jugoslav a crescut dela 598.000.000 dinari în 1934, la 1.800.000.000 dinari în 1938. Din întreg exportul jugoslav 35,9% merge către Germania. În plus trebuie adăugate 6% export către fosta Austria și 7,9% către fosta Cehoslovacia. Germania absoarbe prin urmare 49,8% din întregul export jugoslav.

Potrivit tratatului comercial dintre Germania și România, Germania va cumpăra din România 400.000 tone grâu în cursul anului 1939. În primul semestru al acestui an, exportul românesc de material lemnos către Germania a fost cu 70% superior celui din anul trecut, care atinsese 80.343 tone. În timpul primelor 8 luni ale anului 1939 Germania a cumpărat din România 950.000 tone petrol, adică 32% din întregul export de petrol al României.

Exportul bulgar către Germania în primele 6 luni ale acestui an, a atins cota de 55,9% din întregul export care se realiza obișnuit către Germania veche. În același timp exportul german către Bulgaria se urca la 62,2%. În această cifră, sunt cuprinse și exportul fostei Austrie și Cehoslovaciei.

Exportul unguresc de grâu în primele 8 luni ale acestui an se ridică la 69.400.000 pengő; 25% din acest export a fost absorbit de Germania. Pe lângă acesta întreg exportul de porci în valoare de 45.700.000 pengő a mers către Germania. Din exportul de vite cunute, Germania absoarbe 70%, din exportul de untură 100% și din cel de slănină și porumb 70%.

Și Grecia întrefine mai departe raporturile economice cu Germania. Turcia însă, își examinează momentan posibilitățile economice care, prin conflictul în Europa occidentală au fost europ stârnite.

În războiul actual, Germania în stare să realizeze 80% din planul comerțului să extindă realizarea acestui plan, Germania este pe economia statelor sudesteuropene, iar garanția este toate livrările, va fi industria noastră, așa cum s'a exprimat ministrul economiei Reichului în discursul de deschidere a lui de mostre din Viena. Dintre rile comune pentru menținerea în această parte a Europei de mare însemnătate. Această via da popoarelor posibilitatea a-și dezvolta forțele lor economice. Tendința de a zdruncina în Sudestul Europei se va lăsa spunsul Germaniei, care, cu ajutorul tuturor statelor sudesteuropene va depune toate eforturile pentru menținerea păcii economice și politice. Această pace nu va fi spre folosul Germaniei, ci spre folosul tuturor popoarelor europene.

Asupra Dvs!

... a lucrărilor Dvs. și a preselor Dvs. se publică adesea articolele 120.000 ziare și reviste din întreaga lume și notițele sunt absolut necesare. Dacă să aveți aceste articole și notițe prețioase, ca și personalitățile științifice din străinătate și lista de adrese, adresați-vă la Dvs. servicii.

„SERVICIUL GAZETELOR“
Directori: Aurel M. Aliu și Ștefan Samoilă, București I., str. Ștefan cel Mare, 24, tel. 3.16.15, care vă va plăcere orice lămurire suplimentară și vă face — la cerere — be gratuite!

Dr. HĂCMĂGIU
medic dentist s'a reînnoit
Consultă 10-12 și 22
A R A D,
Str. Consistorului

Crima dela Nădlac

Excelența apărare a d-lui avocat dr. Mihai Noveanu

una din crășmele Nădlacului (Arad). In seara zilei de 20 1939, câteva grupuri de săteni, după vecinătate sau prietenie, se cînsteau, la mese diferite, se burd și frăție, așa cum o-ștrănii pământului.

orele 9 (termen de închidere al săteștii), din fața aceluiași săteni, învâluți de întu-aceiași săteni se risipiră pe care-i duceau la cămine.

ur și încetisor, cât li permi-61 ani, mergea spre

Schuhanski Gheorghe, așa om singur în noapte sub ră-ero interioară pe care o creia- parhar de vin.

ar în dreptul porții, Schuhan- trezește lovit, în cap, cu pu- de un om, care ținea, în m- o cădrămidă. Când se întoarse

identifice agresorul, mai pri- aceiași putere, o altă lovitu- Palko Pavel, de aceeași vârstă Schuhanski, se pregătia să de- o lovitură pe care, însă n'a- și o mai aplice, fiindcă, Schu- mai voinic și cu forțe an- de clipa pe care o inspiră de moarte. El apucă, pe Palko, și-l izbi de p- încuros că și-a paralizat ad- Schuhanski a deschis- și s'a refugiat în casă, cul- se liniștit...

Palko Pavel, însă a fost găsit de

alți drumeși, mai târziu, de-alatul drumului, gata să moară. Dus la spital, cu toate îngrijirile medicale, a doua zi, a și murit, ducând cu el misterul agresiunii.

La jandarmi, Schuhanski, dintr'o inexplicabilă motivare, a afirmat că l-a ucis pe Palko. La instrucție tot așa.

Insă, după stabilirile amănunțite ale apărătorului său, d. dr. Mihai Noveanu, avocat din Arad, Schuhanski, la un nou Interogatoriu a rectificat depoziția, mărturisind, fir de fir, înlănțuirea faptelor. In felul acesta, a putut fi pus în libertate, după un arest preventiv de 30 zile, până la judecarea procesului la tribunalul Arad.

Procesul

La desbaterea procesului, apărătorul lui Schuhanski, acuzat de crima de omor, a avut o grea poziție, de apărare, din care a știut să iasă cu o dibăcie remarcabilă de un avocat mare și priceput. D. dr. Mihai Noveanu, a dezvoltat o apărare temeinică, încheagată în formula juridică strictă, cu o imparabilă argumentare științifică. D-sa a documentat, pe fapte și texte de lege și pe o jurisprudență bogată, că Schuhanski nu poate fi acuzat de crima de omor și pentru fapta sa nu poate primi 15-20 ani muncă silnică. Schuhanski a fost pus, în a-

cea noapte, în fața unui atac iminent și injust, a fost lovit și deci a fost obligat să se apere, porând agresiunea. Din imprudență, gestul reflex al apărării a avut o consecință drastică: Palko Pavel, agresorul, a murit. In consecință, lui Schuhanski nu i se poate impuia decât că a comis o crimă prin imprudență: leziuni corporale grave cauzatoare de moarte și pedepsit numai ca atare.

Sentința

Joi, 30 Noembrie, tribunalul Arad secția IV, în completul d-lor magistrății dr. Herb și Bondarev, ministerul public fiind reprezentat de d. procuror Moisescu, a adoptat, în întregime, punctul just al apărării dlui dr. Mihai Noveanu.

Schuhanski Pavel — care ar fi fost altfel condamnat foarte sever, dacă ar fi rămas la primele declarațiuni făcute din naivitate — a primit o pedepsă mult mai ușoară: 8 luni închisoare corecțională, 2000 lei amendă și 10.000 lei despăgubiri civile.

Este acesta un frumos succes al tânărului și talentatului avocat român dr. Mihai Noveanu, care s'a afirmat, în aceeași măsură, în toate procesele penale, pe care le reprezintă tot cu atât de mult succes, ca un bun penalist.

SECUNDUS

Un restaurant model din Arad

apă cum am mai pu- mai zilele trecute, prieten al meu — pe timpul era zia- reactivându-se însă, este ofițer — a fost tat la un regiment localitate. Întâlnindu-l orso, a făcut o constata- care de fapt mie, mi-a pat din vedere până

multumeste pe toată lumea, iar muzica este excelentă.

Iată de ce restaurantul lui „AUER BUBI”, are o clien- telă selectă și numeroasă. Pentru acest motiv am ținut să evidențiez acest restau- rant din Arad, ca cei cari do- resc cu bani puțini să petrea- că bine, să cunoască sursa.

Oit.

Oaspe român la pupitru

Cunoscutul dirijor român, Georges Georgescu, a dirijat, la 14 Noembrie, un concert al Filarmonicei berlineze. So- listul serii este primul ma- estru al orchestrei, Siegfried Borries. Programul cuprinde simfonia Nr. 1 de Prokofieff, concertul de vioară de Brahms și „Till Eulenspiegels lustige Streiche” de Richard Strauss.

Omagiul minorităților

Cu prilejul marelui intruniri ținută la Cluj s'a remarcat, pe lângă entu- ziasmul fără margini al românilor ardeleni, mai ales ovațiile minorită- ților, care au ținut să aducă prin- sul lor de recunoștință pentru toate îmbunătățirile făcute dela instaura- rea regimului nașterii naționale.

Dealtfel și oratorii au ținut să de- limiteze în cuvinte pline de simpa- tie rolul minorităților în Stat. Dl consilier regal Al. Vaida Voevod a avut în cuvântarea d-sale fraze de înaltă inspirație și caldă emoție, afirmând că nu prin șovinism, ci prin studierea celui de lângă tine poți să-l înțelegi. Este nevoie să se încingă în jurul tuturor fiilor Ro- mâniei legământul de înțelegere și de unire. Atunci, toți Românii, Sa- șii sau Ungurii vom munci cu a-

Despre Industria ju- goslavă de bauxit

BELGRAD. Industria de bauxit din Jugoslavia se află într'o situa- ție disperată, existența ei fiind a- menințată în urma tăierii exporta- lui pe calea mării prin bloca- da anglo-franceză. Până acum această industrie număra vreo 2.000 lucră- tori. In urma restricțiunilor exploa- tării devenite necesare au fost con- cediați deja 1.400 lucrători. Debu- șeuri noi nu există în prezent cu atât mai mult cu cât se observă o mare concurență pe piața interna- țională între minereurile de bauxit ungar, italian și grecesc.

ceeași bucurie și încredere pentru seumpna noastră Patrie.

Deasemenea Președintele Consil- iului de Miniștri, dl Consilier Re- gal C. Argetoianu a ținut să arată că tot noi am deschis brațele tutu- ror minorităților și nu este vîna noastră dacă abea în ultima vreme și-au dat seama că tot mai bine se trădește la noi, decât aiurea.

Ca răspuns la aceste manifestări de simpatie față de minorități dl Ignat Bartha, deputat de Someș a făcut în numele minorității maghia- re o interesantă declarație de ade- ziune.

D-sa a subliniat cu toată lealita- tea faptul că dela înființarea Fron- tului, minoritarii s'au încadrat cu încredere în noul organism politic, desemnă să fie rezervorul din care să se selecționeze elitele condu- cătoare ale țării.

Reamintind meritele regretatului fost prim-ministru Armand Căli- nescu, care a deschis largi posibili- tăți de colaborare între băștinași și minoritari, dl deputat Bartha și-a manifestat fără rezerve, toată încre- derea în guvernul prezidat de dl C. Argetoianu.

Oratorul a căutat să sublinieze că pe lângă dreptul, minoritățile tre- buie să aibă și îndatoriri și anume, sentimente de lealitate, de credință și devotament față de Statul român.

Așa dar, cu prilejul primei adu- nări de ținut dela Cluj a Frontului Renașterii Naționale, pe lângă cele- lalte momente de caldă manifesta- țione patriotică, reținem cu bucurie și acest sincer omagiu al minorită- ților.

Tricotati acasă

pu'overe — fulare — haine pt. copii
cu APARATUL DE TRICOTAT TRICORECORD
LEI 1500

TESEȚI ACASĂ haine, stole, shawl
cu RĂZBOIUL MANUAL DE ȚESUT „I L S A”
LEI 700

Jucându-vă învățați se țeseți cu
RĂZBOIUL MANUAL PT. COPII „B A B Y”
LEI 250

Centrala Lânei S. A.
INSTRUIM GRATUIT!
Priviți vitrinele, modelele noastre!

Darurile Suveranului

Majestatea Sa Regele a dăruit 2.500.000 lei cantinelor școlare. In anul acesta, țara se bucură a treia oară de generoase danii Regale. Suveranul a fost primul cetățean care a subscris la Fondul Apărării Naționale. Regele a pilduit desdîn- dând securității noastre o impor-

lioane jumătate vor îngădui aproa- pe să se dubleze fondurile adunate în acest scop și să atragă desigur după ele, o serie întreagă de alte donații din partea celor cari se vor gândi să calce pe urma pildei Re- gale.

Cantina școlară este o inovație a actualului regim. Până anul trec- ut nimeni nu s'a gândit la ea și n'a socotit necesar să se ocupe se- rios cu o astfel de problemă. Nu vom căuta să demonstrăm aici că de mărinoasă este opera. Va fi destul să reținem, că organizarea cantinelor școlare corespunde în multe regiuni ale țării nu numai unor presante nevoi, dar, în deose- bi, unui înalt scop moral ce-și propune statul să atingă. Incepând din anul acesta, școlile au puțină să hrănească peste 200.000 elevi și o asemenea acțiune va influența în chipul cel mai multumitor pe de-o parte roadele învățământului pri- mar în masa țărănească, iar pe de altă parte creșterea în condițiuni optime de viață a tineretului școl- lar.

M. S. Regele Carol al II-lea

tantă sumă de bani, iar gestul său a avut o puternică rezonanță în toate conștiințele, cari n'au întâr- ziat să imite gestul Coroanei. Dea- semeni Majestatea Sa a ținut să a- ducă prima contribuție redresării gospodăriei țărănești și intensifică- rii agricole, punând la dispoziția plugarilor 2000 de pluguri cumpă- rate din caseta Sa personală. In- strumentele acestea de muncă au și intrat în funcțiune și ele au adus statisticeii Ministerului de Agricul- tură un plus considerabil de înșă- mântări. Cele 2000 de pluguri au însemnat un progres simțit în toa- te colțurile țării și o putere de muncă fericit sporită în domeniul producției și al rentabilității țăr- nești.

Iar astăzi, Suveranul s'a gândit la cantinele școlare. Cele două mi-

numai ca un singur aspect dintr'o concepție grandioasă. Ocrotirea ti- neretului a intrat în domeniul fap- telor în toate direcțiile. Bursele la universități s'au încincit, numărul căminelor s'au îndoit, educația prin străjerie ne garantează cel mai per- fect echilibru sufleteșc în toate gra- dele învățământului, iar, cantina școlară vine acum să desfășoare o generoasă operă de asistență și conținut etnic în mijlocul satelor. Și astfel de lucruri nu se pot rea- liza fără ca la baza lor să nu stea o mare dragoste față de tineret și un larg spirit de înțelegere a posibili- tăților unei educații integrale. Cee- ace caracterizează înțăptuirile în câmpul acesta, este nețărmuita iu- bire ce se revarsă din Marele Su- flet patriotic al Suveranului, ale cărui gânduri sunt închinare pro- pășirii obștești.

Astrahanele domină piața Comerțul de piei din Leipzig

Economia germană a pieilor a înregistrat, în Octombrie, aprecia- bile rezultate privitor la vânzările în străinătate. Comerțul de piei din Lipsca a primit, în această lună, circa 20.000 piei brute de astrahan și așteaptă încă mari transporturi din Rusia. Scăderea exporturilor engelze în țările scandinavice a a- vut ca efect importante comenzi în Lipsca, provenind din Danemarca și Suedia; Norvegia și Finlanda

cari se aprovizionau de aci încă înainte de izbucnirea războiului. Mari comenzi s'au făcut și din O- landa și Elveția. In total, încheiere- le depășesc considerabil cifrele anilor precedenți.

Vulcanul Etna a reintrat într'o mare activitate

ROMA. Vulcanul Etna a reintrat Duminică într'o mare activitate.

Craterul central aruncă cantități enorme de lavă in- candescentă, care umple pe incetul craterul.

Noaptea, cerul este lumi- nat în roșu până la o mare distanță.

D. Harmath Géza

este rugat a se prezenta la administrația ziarului nostru

PAGINA STRĂJERULUI

CREDINȚĂ ȘI MUNCĂ PENTRU ȚARĂ ȘI REGE

Gestul unui străjer

Elevul străjer, Gheorghe Darida din clasa IV-a dela Școala primară Nr. 1, din Satu-Mare, găsind în Grădina Romei un portmoneu în care se aflau 1.000 lei și câțiva bani mărunți, s'a prezentat la poliție, predând comisarului de serviciu această sumă, spunându-i:

„Am găsit acești bani, poate sunt a vr'unui om sărac;

Vă rog să cercetați ai cui sunt și să-i predați”.

Comisarul a rămas impresionat de gestul măreț al străjerului, care este cel mai frumos exemplu de educație, pentru care se pot felicita atât părinții săi cât și directorul școlii respective.

Portmoneul se află la d. Moldovan directorul Poliției, păgubașul putând să-l ridice în orele de birou.

Sfințirea și ridicarea Pavilionului Național la școala primară din Curtuiuşul-Mare

BAIA MARE. La școala primară, de stat din Curtuiuşul-Mare s'a celebrat cu un deosebit fast sfințirea și ridicarea Pavilionului Național.

Curtea școlii era arhiplină de publicul din localitate și jur, dornic de a asista la astfel de manifestări însuflețite, îndeosebi acuma când lumea întreagă este în fierbere continuă.

Intre asistenți s'a remarcat prezența Părintelui Mercea Dumitru, dna Rozalia Mercea, dna Maria Goloman, dna V. Costin, dl. notar Cardoso Aurel, dl. Izidor Lazar, secretar comunal, dl. Gavril Goloman, dl. subinspector școlar Andrei Grobeiu etc.

Sfințirea apei o face părintele Mercea Dtru, care după stropire ține o cuvântare, îndemnând asistența la o adevărată unire în cugete și simțiri la umbra steagului care reprezintă Țara, Neamul și Regele.

Programul ridicării s'a

executat, sub comanda dlui Gavril Goloman comandant străjer și director școlar, într-o disciplină demnă.

S'a făcut și investirea străjerilor.

Subinspectorul școlar dl. A. Grobeiu după ce aduce salutul dlui inspector școlar Dumitru Alexandrescu ține o cuvântare binesimțită — arătând scopul străjeriei în formarea viitorului cetățean. Dă apoi o mulțime de sfaturi practice de felul cum trebuie înțeleasă străjeria în schimbarea aspectului satelor sub toate raporturile.

Se desfășoară apoi un vast și variat program artistic, compus din dansuri, coruri, declamări, piese și exerciții de gimnastică, sub conducerea dlui Gavril Goloman și a dnei Rozalia Mercea cari au depus o muncă serioasă, producând publicului clipe plăcute. Munca depusă de către acești învățători merită toată lauda.

Populația rurală activă și pasivă Cum s'ar putea câștiga aproape 20 miliarde de lei pentru venitul național

In afară de problemele de viață actualitate în economia noastră agrară, ca: raționalizarea și modernizarea culturilor, introducerea mașinismului, sporirea inventarului de vite de muncă și unelte, justa valorificare a produselor rurale, mai sunt două aspecte ale acestui sector economic, de o covârșitoare importanță națională.

Statisticile arată că din 15.926.000 populație rurală, populația activă propriu zisă s'ar cifra la 9.503.256. Restul de circa 6 milioane și jumătate, reprezintă populația pasivă sau întreținută. Ce înseamnă această populație pasivă?

Bătrâni, copii și alții, în nepuință de a putea munci. După cum se vede, cei care consumă fără să producă, reprezintă un procent foarte însemnat. La o mare parte din această populație pasivă, se pot găsi o serie de întrebări producând bunuri economice.

Spre exemplu, dacă femeilor bătrâne li s'ar da să toarcă fiiorul de in și cânepă produs în fabricile construite de către cooperație în ultimii ani, operațiune încercată acum un an cu succes, — desigur că un însemnat câștig ar intra în economia țărănească.

Această măsură a fost coordonată cu dispozițiuni ale organelor administrative care au interesul ca

populația țărănească să aibă o bună stare materială. Dar în același timp, chiar populația calificată de activă care se cifrează — după cum am spus mai sus la 9 milioane și jumătate —, pierde o mare parte din zilele lucrătoare din timpul anului, și anume iarna.

Dacă am presupune că din cauza vremii rele dela noi, se pierd 100 zile pe an pentru o populație lucrătoare de 9 milioane și jumătate, se pierd 950 milioane zile. Apreciind că venitul unei zile de lucru ar fi în medie de 20 lei, s'ar ajunge la fantastica sumă de 19 miliarde lei.

Desigur că într'un scurt articol de ziar nu se pot trage toate concluziile și nu se pot face propunerile de amănunt asupra recuperării acestei imense valori care se pierde pentru economia țării. Totuși dacă s'ar reinvia materiile locale, dacă s'ar organiza industrii agricole sezoniere regionale, sau dacă s'ar găsi de lucru prin intermediul cooperativelor pentru interese publice, desigur că o mare parte din acest venit ar putea fi recuperat.

Dar cum suntem abia la începuturi de temeinică organizare, va veni rândul și acestor probleme pentru a fi soluționate în funcție de interesele generale ale statului.

Activitatea legiunii de străjeri Someș

Se comunică că, imediat după instalarea d-lui Octavian Carajan în funcțiunea de comandant al Legiunii de străjeri din județul Someș, d-sa a început o vie activitate pe teren, inspectând, în curs de două săptămâni, o bună parte din staturile străjerești din întreg județul, dând prețioase îndrumări și directive pentru ca programul străjeresc să fie ascultat întocmai, iar lucrările practice să fie coordonate.

Astfel în intervalul de timp dela 8—22 Noembrie 1939, d-sa a ținut întruniri cu comandantii și comandantele de stoluri în toate centrele de plasă ale județului și anume în: Gherla, Ileanda, Țg Lăpușului, Gârbou, Beclean și Chiochiș.

Cu ocazia acestor întruniri s'au discutat o serie de chestiuni foarte interesante în ce privește organizarea teritoriului.

S'au dat d-lor comandanți

de cohorte și stoluri îndrumări de felul cum să se organizeze și activeze în privința staturilor extra școlare precum și felul cum să se preocupe de buna și patriotică educație a tineretului.

Cu această ocazie s'a dispus ca staturile extrașcolare să ia ființă în cel mai scurt timp în întreg județul. Pentru încurajarea industriei casnice, d. comandant de legiune Octavian Carajan, a dat îndrumări și s'au luat măsuri ca fiecare stol de străjeri din județ — în primăvară — să planteze un teren de cel puțin 400—800 stg. patrați, cu cânepă și in. Acest produs prefăcut în pânză să fie donat pentru trebuința armatei.

Tot în cadrul acestei consfătuiri pe plase s'au luat hotărâri ca toate staturile de străjeri din județ să pregătească monografia satului respectiv, care să cuprindă situația geografică, trecutul

istoric, viața culturală și cială a comunei.

S'au luat măsuri să se ca numeroase abonamente diferite ziare și reviste se ocupă în mod interesant publicarea vieții străjerești.

În ce privește funcționarea școlii șefului de cub, dat ample explicațiuni.

Toate staturile din județ au fost invitate ca să dea concursul în sprijin scopul înființării muzeului pe legiune și ținut. S'au pus intensificarea cooperativelor și cantinelor școlare toate comunele din județ.

Pentru a demonstra publicului modul rațional de a cultiva legume și alte produse s'au luat măsuri din partea comunei să se ca pe lângă fiecare școală să ia ființă o mică grădiniță zarzavaturi.

În fine s'au luat măsuri ca toate staturile să dea familiilor nevoiașe ale comunei concentrați, dispunând pregătirea din timp a staturilor datinelor de Crăciun.

Vânzări de aur în scopul complectării stocului de devize

VIENA. Mai multe bănci de emisiune din cele mai de seamă ale țării neutre din Europa au adoptat procedeul schimbului aurului în devize. Motivul acestui schimb trebuie căutat în cerințele sporite de devize. Primul pas în această direcțiune a fost întreprins de Banca Națională a Elveției, care în penultima săptămână a Octombriei și-a mărit stocul de devize cu 31,9 milioane franci elv. dând în schimb

aur în valoare de 31,7 mil. Complectarea stocului de devize însă n'a durat mult timp, deoarece el a scăzut în săptămâna trecută cu 21,6 mil. fr. elv. în urma plășilor. O transacțiune similară a întreprins-o Banca de stat al Suediei. La fel și Nederlandsche Bank, din Olanda a vândut în ultimele zile ale Octombriei o cantitate de aur în valoare de 4,4 florini ol., fără ca această vânzare de aur să fi avut

o sporire considerabilă ale stocului de devize. După toate probabilități și Banca Națională al marcei trebuie să se aștepte pierdere de aur îned de seamă. Săptămâna trecută stocul ei de devize a scăzut cu 1,5 milioane franci elv. ridica către sfârșitul Octombriei la 8 mil. coroane daneze și la 38 mil. în Septembrie, în August și 100 mil. în Iunie a. c. În schimb pasivele către staturile ale acestei bănci s'au sporit considerabil. Banca Națională a Belgiei a notificat și ea în luna trecută o micșorare a rezervei de devize cu 95,9 mil. franci belgi peste aceasta și o micșorare a stocului de aur cu 25,1 mil. fr. belgi.

PUBLICAȚIUNE

Pentru tinerii cari doresc să devină maștrii armurieri pentru Aviație și Marină

Până în ziua de 4 Decembrie se primesc înscrieri pentru școala de Armurieri ce funcționează la Constanța (Mamaia) pe lângă Școala de Tir și Bombardament a Aviației.

SE POT INSCRIE :

1. Maeștrii și submaștrii de specialități diverse aflați la unitățile de Aviație și Marină, cari doresc să se specializeze ca maeștrii armurieri.

2. Trupă în termen din Aviație, Marină și A. C. A., cari sunt meseriași cu carte de meșter sau calfă cu specialități apropiate de aceia de armurier.

3. Absolvenții Școlilor inferioare de meserii, gimnaziilor industriale secția metale, absolvenții cursului inferior al Școlii Medias cari n'au reușit a trece cursul superior, sau sunt propuși de Școala Tehnică Medias, cu vârstă de minimum 16 ani la 1—XII.

Copii de trupă din Aviație având cel puțin 16 ani la 1—XII 1939. Durata Școlii este de 5 luni.

LA ABSOLVAREA ȘCOALEI: Absolvenții ce au intrat în școală având deja gradul de maestru sau submaestru, se înscrie în anuarul

M. A. M. în gradele respective, urmând ca avansarea lor să se facă pe baza drepturilor deja câștigate în Aeronautică.

Absolvenții școlii din trupa în termen la terminarea Serv. Militar, vor fi angajați ca submaștrii armurieri.

Absolvenții Școlii de Armurieri, cari au ca studii Școala inferioară de meserii, gimnaziilor industriale, și cari au satisfăcut serviciul militar, vor fi angajați ca submaștrii, iar ceilalți ca submaștrii după satisfacerea serv. militar, până la care data vor fi angajați ca lucrători.

Copiii de trupă, vor fi angajați ca lucrători, iar după satisfacerea serviciului militar vor fi angajați ca submaștrii.

PENTRU INSCRIERE SE CER URMĂTOARELE ACTE :

Extract de naștere, Certificat de studii, Actul de naționalitate, Certificat de bună purtare eliberat de Poliție.

În cererile de înscriere se va scrie și adresa exactă.

Prezentarea la concurs și școală se va face prin ziare.

Ridicarea tarifulor Căilor Ferate gr

ATENA. Căile ferate stat din Grecia și-au sporit tarifele pentru transport de persoane cu alte 5 la sută, care la 1 Octombrie au fost deja ridicate cu 10 la sută. Tarifele pentru sportul de bagaje, ridicate la 1 Octombrie cu 10 la sută au suferit acum o nouă sporire de 15 la sută. Noule tarife intră în vigoare la 1 Decembrie a. c. Această ridicare motivată de scumpirea bunurilor. De fapt, prețurile bunurilor s'au ridicat de la 1.500 drachme la 1.500 drachme tonă. Celelalte bunuri necesare pentru funcționarea lor ferate au o sporire de 35 la sută. Societatea particulară a liniei ferate poneză, și-a mărit tariful pentru transportul de pasenieri începând cu 1 Decembrie cu 15 la sută.